

УДК 343.1

ПРОБЛЕМИ ВИОКРЕМЛЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КЕРІВНИЦТВА ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ВІД ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО КОНСТИТУЦІЄЮ УКРАЇНИ

Владислав ПАШКОВСЬКИЙ,
студент юридичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

SUMMARY

In this article the distinction between “procedural manual” and “prosecutor’s supervision”. The question of procedural guidance pre-trial investigation and supervision of the implementation of laws. We give conclusions and suggestions to resolve this issue.

Key words: procedural manual, prosecutor’s supervision, power-regulatory authority, authority, head pretrial investigation.

АНОТАЦІЯ

У статті наводиться розмежування понять «процесуальне керівництво» та «прокурорський нагляд». Досліджується питання процесуального керівництва досудового розслідування та прокурорського нагляду за дотриманням законності. Наводяться висновки та пропозиції щодо врегулювання цього питання.

Ключові слова: процесуальне керівництво, прокурорський нагляд, владно-розпорядчі повноваження, владні повноваження, керівник досудового розслідування.

Постановка проблеми. Насамперед, слід зазначити, що згідно Кримінального процесуального кодексу України 2012 року прокурорів українських прокуратур наділили не просто владними, а владно-розпорядчими повноваженнями. Останні положення дають право та зобов’язують прокурора не лише керувати роботою слідчих, а і самому безпосередньо брати участь у слідчому процесі, знаходити помилки, що були допущені під час досудового розслідування, мати власну позицію та доводити її у суді, щодо наявності факту злочину та винуватості підсудного. Але існування інших положень КПК України щодо наявності певної самостійності слідчих певним чином виключає і доповнює процесуальне керівництво прокурора, тому дане питання потребує дослідження.

Метою статті є розмежувати та визначити співвідношення понять «процесуальне керівництво» та «прокурорський нагляд», «владні повноваження» та «владно-розпорядчі повноваження», порівняти роль слідчого в досудовому розслідуванні із роллю прокурора, керівника досудового розслідування, дослідити та врегулювати керівництво досудового розслідування прокурором, а також проаналізувати міжнародний досвід керівництва досудового розслідування на прикладі КПК Федеративної Республіки Німеччина.

Виклад основного матеріалу. Як вже зазначалось, згідно КПК України 2012 прокурор має здійснювати процесуальне керівництво досудового розслідування, але згідно із ч. 5 ст. 40 КПК України слідчі мають певну «самостійність», так як слідчий, виконуючи надані йому законодавством повноваження, є самостійним під час здійснення досудового розслідування, зокрема у своїй процесуальній діяльності, в яку не можуть втручатися особи, що не мають на те повноважень, передбачених законодавством.

Насамперед, можна погодитись із І. Гловюк щодо того, що аналіз повноважень прокурора, закріплених п. 2–5, 7–10, 16–19 ч. 2 ст. 36 КПК, свідчить про їх керівний, організаційний характер, що дозволяє їх віднести до повноважень із

здійснення прокурорського нагляду у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням.

Такі повноваження, як повідомляти особі про підозру; затверджувати чи відмовляти в затвердженні обвинувального акта, клопотань про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, вносити зміни до складеного слідчим обвинувального акту чи зазначених клопотань, самостійно складати обвинувальний акт чи зазначені клопотання; звертатися до суду з обвинувальним актом, клопотаннями про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотаннями про звільнення особи від кримінальної відповідальності, беззаперечно вказують на можливість виділення повноважень прокурора із здійснення кримінального переслідування.

Крім того, прокурор реалізує конституційну функцію представництва інтересів громадян або держави в суді у формі пред’явлення цивільного позову та його підтримання [20].

Слідчий, який КПК віднесений до сторони обвинувачення, фактично здійснює кримінальне переслідування у формі підозри з моменту повідомлення особи про підозру. До цього моменту, вважаємо, ним здійснюється функція розслідування кримінальних правопорушень.

На те, що законодавець не повністю відмовився від покладення на слідчого цієї функції, вказує, наприклад, ч. 2 ст. 9 КПК, у відповідності до якої прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий зобов’язані всебічно, повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом’якшують чи обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень; а також положення ст. 94 КПК, ч. 5 ст. 223 КПК. Таким чином, слід констатувати поліфункціональність діяльності слідчого, що полягає в здійсненні функції розслідування (до повідомлен-

ня про підозру) та кримінального переслідування (у формі підозри) [20].

Керівник органу досудового розслідування, незважаючи на віднесення до сторони обвинувачення, не формулює і не висуває обвинувальну тезу, не складає і не погоджує повідомлення про підозру, не затверджує обвинувальний акт.

Безумовно, його діяльність є пов'язаною із реалізацією кримінального переслідування у формі підозри, оскільки він здійснює відомче процесуальне керівництво діяльністю слідчих із кримінального переслідування в тому числі, однак безпосередньо цю діяльність не здійснює. Серед системи повноважень керівника органу досудового розслідування неможливо виділити повноваження, що безпосередньо спрямовані на викриття конкретної особи у вчиненні кримінального правопорушення та притягнення її до кримінальної відповідальності або застосування інших заходів кримінально-правового впливу [21].

Тобто коректно стверджувати, що керівник органу досудового розслідування в цьому статусі не є суб'єктом реалізації функції кримінального переслідування. Функціями керівника органу досудового розслідування є: відомче процесуальне керівництво досудовим розслідуванням; функція розслідування та кримінального переслідування – виключно у випадку особистого здійснення досудового розслідування [21].

Вимоги, що ставляться перед органами державної влади, місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації чи службові або фізичні особи, слідчим повинні виконуватися.

По суті, слідчий, а саме начальник слідчого відділу фактично здійснює організацію досудового розслідування, але такі дії не повинні під час здійснення досудового розслідування не можуть суперечити рішенням і вказівкам прокурора, так як слідчий повноважень з процесуального керівництва досудовим кримінальним провадженням він не має.

З таким визначенням прокурорського процесуального керівництва досудовим розслідуванням не погоджується багато вчених правознавців України. Нині в юридичній літературі сформувалося шість поглядів на цю проблему. Так, одні автори повністю відкидають керівну роль прокурора під час проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вважаючи, що процесуальне керівництво несумісне з прокурорським наглядом ні за призначенням, ні за змістом, ні за порядком реалізації [1, с. 104].

Але думка не має виправдання хоча б тому, що кожна справа фактично повинна пройти прокурорську перевірку на законність, і на досудовому розслідуванні також.

Другі автори вважають, що в ролі процесуальних керівників можуть виступати лише керівники органів досудового розслідування, яким більш притаманний цей вид процесуальної діяльності. Вони навіть пропонують термін «відомчий контроль» замінити терміном «процесуальне керівництво» для характеристики діяльності цих владних суб'єктів досудового розслідування [2, с. 155]. Якраз таки прокурор має не лише владні, а владно-розпорядчі повноваження, що дає йому право і здійснювати керівництво досудовим розслідуванням також.

Треті відстоюють наявність у прокурора процесуального керівництва під час проведення досудового розслідування, але тлумачать його, як і український законодавець, у формі прокурорського [3, с. 4].

Дуже важко погодитись із поняттям «прокурорське керівництво», адже в цьому випадку прокурор здійснює не лише функцію, що із радянських часів була покладена на прокуратуру – нагляд, виключно прокурорська функція, і по суті можна було б при нагляді говорити про прокурорське ке-

рівництво, але в цьому випадку мова йде виключно про досудове розслідування, і не про нагляд, а про його виокремлену КПК частину – керівництво досудовим розслідуванням, це процесуальне керівництво, а не прокурорське, хоч і здійснюється фактично прокурором.

Четверті визначають процесуальне керівництво як один із засобів взаємодії прокурора з дізнавачем та слідчим [4, с. 50]. От найбільше можна погодитись із цією думкою, адже прокурор здійснює таку собі взаємодію із слідчим під час керівництва досудовим розслідуванням, хоч і потрібно пам'ятати, що прокурор під час керівництва досудовим розслідуванням має значно ширший пакет повноважень, на відміну від слідчих, що із ним взаємодіють.

П'яті обґрунтовують наявність у прокурора самостійної функції у досудовому розслідуванні, що йменується процесуальним керівництвом під час проведення досудового розслідування кримінального правопорушення [5, с. 178–179].

Так, керівництво досудовим розслідуванням – це дійсно самостійна функція прокурора, але є також і слідчий та інші суб'єкти досудового розслідування, що взаємодіють із прокурором та допомагають останньому реалізувати його процесуальну нову чи виокремлену функцію, закріплену КПК України.

Шості автори взагалі не знаходять ніякої різниці між прокурорським наглядом і прокурорським керівництвом під час проведення досудового розслідування кримінального правопорушення, вважаючи ці два поняття ідентичними [6, с. 71–73].

Убачається, що найбільш переконливою є п'ята точка зору, бо прокурорське процесуальне керівництво під час проведення досудового розслідування – це, по-перше, самостійний напрям прокурорської діяльності, спрямований на забезпечення швидкого, повного, всебічного і неупередженого розслідування – дослідження всіх обставин учиненого кримінального правопорушення для надання зібраним доказам належної правової оцінки, що вказує на функціональний характер вказаної прокурорської діяльності.

По-друге, якщо виконання прокурором функції нагляду за додержанням законів спрямоване на забезпечення законності всього досудового розслідування (дій і рішень всіх учасників цієї стадії процесу без будь-якого винятку), то виконання ним функції процесуального керівництва спрямоване лише на забезпечення швидкого, повного, всебічного і неупередженого розслідування кримінального правопорушення владними суб'єктами процесу – дізнавачами і слідчими, діючими вже в рамках забезпеченого прокурором режиму законності. [9, с. 279].

Тому М. Руденко вважає, що наділення прокурора в досудовому розслідуванні правом на здійснення процесуального керівництва органами дізнання і досудового слідства – це об'єктивна закономірність, що має під собою міцну законодавчу базу, підтверджену системним тлумаченням норм КПК України 2012 р.

Більше того, порядок реалізації цього права, його спрямованість і зміст свідчать, що реалізація його відбувається не у формі прокурорського нагляду, а як самостійна додаткова функція прокурора, що виконується ним у досудовій стадії процесу.

Указана функція є обов'язковою і незаперечною. Без її наявності і реалізації не може бути виконане жодне із завдань досудового розслідування – важливої і необхідної стадії кримінального процесу України.

Є надія, що законодавець України шляхом внесення змін і доповнень до КПК України чітко й однозначно розмежує прокурорські кримінальні процесуальні функції (нагляду за

додержанням законів і процесуального керівництва під час проведення досудового розслідування).

Не випадково в наказі Генерального прокурора України «Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні» всі прокурори, діючі в досудовій стадії кримінального процесу, прямо йменуються «процесуальними керівниками досудового розслідування» від 19 грудня 2012 р. № 4 гн (п. 1–12 наказу) [9, с. 282].

Так дійсно, потрібно розмежувати ці поняття, і слід погодитись із думкою щодо того, що процесуальний керівник є більш доцільною назвою для особи – прокурора, що здійснює процесуальне керівництво досудового розслідування, адже прокурорський нагляд – це більш ширше поняття, і виходячи із положень як нового КПК України, так і ЗУ «Про прокуратуру», включає в себе процесуальне керівництво досудового розслідування.

Але, навіть порівнюючи ст. 36 та ст. 40 КПК України, беззаперечно слід вважати, що повноваження прокурора під час досудового розслідування значно ширші ніж слідчого, так як керівник органу досудового розслідування виконує вимоги прокурора, належним чином оформлені; невиконання останніх передбачають відповідальність. І слід зазначити, що лише таким чином можна добитись об'єктивно правильного, законного результату в досудовому розслідуванні.

Завжди повинна бути особа, яка спрямовує, чи координує, перевіряє, видає накази щодо проведення досудового розслідування, і саме кандидатура прокурора, який завжди займався наглядом, та добре знає, які бувають помилки, порушення, повинен здійснювати процесуальне керівництво досудовим розслідуванням задля ефективності останнього зазначеного етапу кримінального провадження.

О. Ларін, характеризуючи зміст керівництва процесуальною діяльністю як окремої самостійної функції, зазначає, що ухвалювати рішення про скерування слідства та проведення слідчих дій, в яких поряд із слідчим беруть участь й інші особи, давати доручення та вказівки, пред'являти вимоги і виносити постанови, виконання яких є обов'язковим для інших – це означає керувати, здійснювати керівництво [14, с. 113].

Питання процесуального керівництва досудовим розслідуванням опрацьовував О. Халіулін, який не відділяв його в окрему функцію, оскільки вважав, що вона є методом, способом здійснення прокурорського нагляду [15, с. 130].

Але дуже важко погодитись із такою думкою, адже метод – це спосіб врегулювання чи здійснення чогось, а процесуальне керівництво – це сама процесуальна функція, сам порядок дій, сама процедура, передбачена кримінальним процесуальним законодавством, і остання потребує окремого виділення, так як її не можна ототожнювати із прокурорським наглядом.

Здійснюючи тлумачення процесуальних норм, О. Геселев зазначає, що процесуальне керівництво прокурором досудовим розслідуванням вбачається як ефективний спосіб забезпечення законності дій, а також забезпечення законності рішень органів досудового розслідування та реалізації визначених Конституцією України відповідних наглядових повноважень.

Нагляд за додержанням законів у формі процесуального керівництва дозволяє прокурору за допомогою обов'язкових для виконання зазначеними органами вказівок, доручень, процесуальних дій та рішень безпосередньо спрямовувати хід та перебіг кримінального провадження, і звертати увагу слід на всіх досудових стадіях, що має велике значення.

Також мається на увазі цілеспрямовано впливати на результат діяльності органів досудового розслідування та вико-

нання ними завдань кримінального судочинства, насамперед щодо захисту особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування. Із цією думкою слід погодитись.

Так як КПК певним чином корегує реалізацію вищевказаної конституційної функції прокурора щодо нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство [19].

Зміщуючи акцент із суто наглядової діяльності прокурора на безпосереднє керівництво процесуальною діяльністю органу досудового розслідування щодо проведення слідчих (розшукових) дій, спрямованих на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у кримінальному провадженні, новий КПК істотно посилює статус прокурора саме як сторони кримінального провадження з боку обвинувачення [19].

За змістом відповідних статей нового КПК прокурор, здійснюючи нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, знаходиться вже «поруч і разом зі слідчим». Прокурор у такому випадку безпосередньо керує діями органу досудового розслідування щодо проведення певних процесуальних або слідчих дій, бере активну участь у проведенні будь-якої процесуальної, слідчої дії або сам безпосередньо проводить їх [19].

Здійснюючи процесуальне керівництво, прокурор безпосередньо несе відповідальність за своєчасність та законність прийняття органами досудового розслідування процесуальних рішень, а також проведення слідчих дій, спрямованих на встановлення та перевірку доказів у кримінальному провадженні, отримання таких доказів з підстав та в порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом, дотримання правил їх належності та допустимості. Порушення встановленого законом порядку проведення слідчих дій та отримання за їх результатами доказів, наявність недопустимих доказів негативно впливає на можливість їх використання прокурором під час судового розгляду, звужує доказову базу прокурора в процесі як сторони кримінального провадження [19].

У ст. 36 нового КПК України прямо передбачено, що прокурор здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням. Таким чином, законодавство України використовує другий підхід науковців – процесуальне керівництво досудовим розслідуванням існує як форма нагляду.

Наш КПК дуже схожий на КПК Німеччини, і слід порівняти функцію прокурора щодо процесуального керівництва досудового розслідування із такою функцією в Німеччині. Аналіз норм робить В. Луцик та зазначає [13, с. 359–360], що в науковій літературі на прокуратуру в кримінальному процесі ФРН покладено три основні функції: вона є «господарем дізнання», підтримує державне обвинувачення на стадії провадження щодо віддання обвинуваченого до суду і на стадії судового розгляду, а також є органом, що здійснює виконання кримінальних покарань [9, с. 62]. Мається на увазі перша функція, яка є аналогом функції процесуального керівництва досудовим розслідуванням у кримінальному процесі України. Прокурор керує розслідуванням і може проводити його сам у повному обсязі.

Незважаючи на те, що в КПК ФРН прокуратурі відводиться провідна роль у розслідуванні, на практиці розсліду-

вання в більшій мірі здійснюється поліцією, а роль прокуратури зводиться до узагальнення результатів поліцейського розслідування. Особисто прокурори беруть участь лише в розслідуванні тяжких злочинів. На органи прокуратури покладасться розслідування державних і політичних злочинів, а також злочинів, що вчиняються організованими злочинними угрупованнями [10, с. 53].

Прокурор є процесуально незалежним, але організаційно підпорядковується керівнику прокуратури. Всі прокурори підпорядковані міністру юстиції. Керівний прокурор уособлюється з органом прокуратури. Підлеглі йому прокурори працюють цілком незалежно та самостійно, керуючись лише законом та власним переконанням. Керуючий прокурор має наступні права:

- давати вказівки підлеглим прокурорам;
- передавати справи від одного прокурора іншому;
- замінити одного прокурора іншим.

У німецькому кримінально-процесуальному праві діє принцип: де немає публічного позивача, там немає і судді, без публічного обвинувачення немає кримінального процесу. Тільки в прокуратурі є право ініціювати кримінальний процес та підтримувати обвинувачення. Відповідно до §170 абз. 1 КПК ФРН, якщо в процесі проведення дізнання здобуто достатньо підстав для порушення публічного обвинувачення, то прокуратура пред'являє його шляхом подання обвинувального акту до відповідного суду. Прокуратура повинна відмовитись від обвинувачення, тільки виходячи з принципу доцільності.

Як випливає з цього, у кримінальному процесі Німеччини встановлений принцип монополії прокуратури порушувати кримінальне переслідування в усіх випадках скоєння злочину [11, с. 13]. Причому КПК ФРН не встановлює термінів перевірки повідомлень про злочин і вирішення питання про початок кримінального переслідування.

КПК ФРН наділяє прокуратуру повноваженнями досліджувати обставини справи на стадії попереднього розслідування для того, щоб зробити висновок про можливість постановлення обвинувального вироку для обвинуваченого в судовому засіданні, а також чи може бути пред'явлене обвинувачення, чи попереднє розслідування повинно бути припинено з підстав, зазначених у §§152a–154a КПК ФРН. У цьому контексті варто погодитись з думкою, що в Німеччині єдиною формою досудового розслідування є прокурорське дізнання [12, с. 21].

Аналіз зарубіжного законодавства дає підстави стверджувати, що у всіх європейських державах, за винятком Англії та Уельсу, Ірландії, прокурори наділені тими чи іншими повноваженнями щодо нагляду за досудовим розслідуванням або процесуальним керівництвом досудовим розслідуванням. Обсяг цих повноважень є різним з урахуванням належності до відповідної правової системи (романо-германської або англосаксонської), історичних передумов їх формування [16, с. 4].

І навіть порівнюючи із КПК 1960 року, назване «процесуальне керівництво» новим КПК України не виокремлює нову функцію прокуратури, про що слід пам'ятати, а лише узагальнює попередній нагляд, хоча із прийняттям у жовтні 2014 р. нового ЗУ «Про прокуратуру», що набуде чинності в червні 2015 р. загальний нагляд дещо зміниться, але це не стосується досудового розслідування чи процесуального керівництва досудовим розслідуванням. Так як такий нагляд бере свої початки із положень Конституції України, що закріплює за органами прокуратури функцію нагляду.

І. Гловюк зазначає, що керівник органу досудового розслідування не формулює і не висуває обвинувальну тезу,

не складає і не погоджує повідомлення про підозру, не затверджує обвинувальний акт. Безумовно, його діяльність є пов'язаною із реалізацією кримінального переслідування у формі підозри, оскільки він здійснює відомче процесуальне керівництво діяльністю слідчих із кримінального переслідування в тому числі, однак безпосередньо цю діяльність не здійснює.

Так, деякі повноваження прокурора – зокрема, повідомляти особі про підозру; затверджувати чи відмовляти в затвердженні обвинувального акта, клопотань про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, вносити зміни до складеного слідчим обвинувального акта чи зазначених клопотань, самостійно скласти обвинувальний акт чи зазначені клопотання; звертатися до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності – можна віднести до повноважень із здійснення кримінального переслідування.

Це дозволяє виділити цю функцію як напрямок діяльності прокурора поряд із функцією нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування, але серед системи повноважень керівника органу досудового розслідування неможливо виділити повноваження, що безпосередньо спрямовані на викриття конкретної особи у вчиненні кримінального правопорушення та притягнення її до кримінальної відповідальності або застосування інших заходів кримінально-правового впливу [18].

Та робить висновок, що керівник органу досудового розслідування в цьому статусі не є суб'єктом реалізації функції кримінального переслідування. Слід відзначити і те, що керівник органу досудового розслідування, за ч. 2 ст. 9 КПК України, як і слідчий та прокурор, зобов'язаний всебічно, повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень [18].

Але слід підкреслити, що необхідність виділення процесуального керівництва як процесуальної функції, повноваження прокуратури була необхідною внаслідок впровадження принципу «незмінності прокурора при проведенні конкретного кримінального провадження», відповідно до якого процес формування обвинувачення в ході досудового кримінального провадження та підтримання його в суді буде забезпечуватися одним прокурором. Але слід зазначити те, що на практиці приклади реалізації функції прокурорського нагляду у формі процесуального керівництва розслідуванням застосовувались і раніше (навіть без прямої вказівки про це в законі).

У підсумку слід зазначити, що прокурор у кримінальному провадженні реалізує визначені законом повноваження самостійно і несе відповідальність за правильність, законність та обґрунтованість прийнятих рішень та проведених процесуальних дій. Насамперед це стосується:

- надання органам досудового розслідування обов'язкових для виконання вказівок та доручень;
- складання та вручення особі письмового повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення;
- погодження або відмови в погодженні клопотання слідчого до слідчого судді про проведення слідчих, процесуальних дій чи самостійного подання слідчому судді таких клопотань у випадках, передбачених Кодексом;

– прийняття рішення про контроль за вчиненням злочину та проведення інших негласних слідчих (розшукових) дій;

– закриття кримінального провадження; затвердження чи відмови в затвердженні обвинувального акта, клопотань про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, самостійного складання чи внесення змін до складеного слідчим обвинувального акта чи зазначених клопотань.

У разі необхідності може бути визначено групу прокурорів, які здійснюватимуть відповідні повноваження в конкретному кримінальному провадженні, один з яких керівником органу прокуратури визначається старшим прокурором такої групи і керує діями інших прокурорів.

На функцію процесуального керівництва досудовим розслідуванням покладаються великі надії як законодавцем, через призму нормативно-правових процесуальних і не лише, актів, так і надії фізичних осіб, права та свободи яких визнаються найвищою юридичною цінністю згідно з Конституцією України. Ця функція є ефективною навіть виходячи із свого змісту, так як вона створює своєрідний порядок під час проведення досудового розслідування. А взаємодія двох суб'єктів із різних правоохоронних структур дає змогу реалізувати вищенаведений порядок. Процедура здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням грамотно прописана в нашому кримінальному процесуальному законодавстві, і дає змогу стверджувати, що і на практиці буде реалізована як це передбачається законодавством.

Висновки. Виходячи із наведених попередньо думок та аналізу законодавчих положень, слід дійти висновку, що не слід ототожнювати функцію нагляду та функцію процесуального керівництва, або співвідносити ці поняття як частину і ціле, адже функція процесуального керівництва досудовим розслідуванням є ширшою за нагляд, бо виходить за межі нагляду, так як є окремою процесуальною функцією прокурора із власними завданнями та процесуальними формами реалізації.

Не має право на життя також поняття «прокурорське керівництво», а не «процесуальне керівництво», так як слід грамотно розуміти законодавство, і мати на увазі, що якщо прокурор здійснює процесуальне керівництво досудового розслідування, то ніяк інакше цю функцію перейменовувати не можна.

Також слід погодитись із тим, що процесуальне керівництво та нагляд співвідносяться як частина і ціле, хоч і існує велика кількість думок вчених, що не погоджуються із даним твердженням.

Проаналізувавши німецьке кримінальне процесуальне право та процесуальне законодавство, слід дійти висновку, що процесуальне керівництво відділене від нагляду не лише в нас, а і в більшості країн романо-германської правової системи.

Список використаної літератури

1. Гришин Ю.А. О статусе прокурора на стадии досудебного расследования в реформируемом уголовном процессе / Ю.А. Гришин // Актуальні проблеми реформування кримінально-процесуального законодавства й удосконалення діяльності судових і правоохоронних органів : матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2012. – С. 98–107.

2. Мірковець Д.М. Інститут керівництва досудовим слідством за проектом КПК України / Д.М. Мірковець // Проблеми реформування кримінально-процесуального та кримінального законодавства України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Х. : ХНУВС, 2011. – С. 152–156.

3. 80 процентов поправок к новому УПК Украины // Закон и бизнес. – 2012. – № 10 (1049). – 4 с.

4. Тищенко С. Суб'єкти взаємодії сторони обвинувачення під час досудового розслідування / С. Тищенко // Вісник прокуратури. – 2013. – №1. – С. 49–54.

5. Юрчишин В.М. Місце і роль прокурора у досудовому розслідуванні та їх відображення в теорії, законодавстві і практиці : монографія / В.М. Юрчишин. – Чернівці : Вид. дім «Родовід», 2012. – 289 с.

6. Бабкова В. Проблеми здійснення прокурором наглядових повноважень у формі процесуального керівництва під час проведення досудового розслідування / В. Бабкова // Вісник Нац. акад. прокуратури України. – 2012. – № 3. – С. 71–73.

7. Юрчишин В.М. Місце і роль прокурора у досудовому розслідуванні та їх відображення в теорії, законодавстві і практиці : [монографія] / В.М. Юрчишин. – Чернівці : Вид. дім «Родовід», 2012. – 185 с.

8. Руденко М.В., Півненко В.П. Про сутність прокурорського процесуального керівництва досудовим розслідуванням [Електронний ресурс]. – Режим доступу : file:///C:/Users//Downloads/aymvs_2013_1_49.pdf.

9. Бойльке В. Уголовно-процесуальное право ФРГ : [учебник] / В. Бойльке ; под ред. Л.В. Майоровой. – Красноярск : РУМЦ ЮО, 2004. – 352 с.

10. Щерба С.П., Додонов В.Н. Полномочия прокуроров на досудебных стадиях в уголовном процессе Германии, Франции, Англии, Италии и Испании // Законность. – 2011. – № 6. – С. 53–57.

11. Шукин М.Д. Прокурор в уголовном процессе Германии / М.Д. Шукин. – М., 2004. – 26 с.

12. Чурикова А.Ю. Правовая модель деятельности прокурора в досудебном производстве: российский опыт / А.Ю. Чурикова. – Саратов, 2010. – 29 с.

13. Луцик В.В. Процесуальне керівництво досудовим розслідуванням як функція прокуратури у кримінальному процесі Німеччини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.pap.in.ua/3-1_2013/9/Lutsyk%20V.V.pdf.

14. Ларин А.М. Расследование по уголовному делу: процессуальные функции / А.М. Ларин. – М. : Юрид. лит., 1986. – 160 с.

15. Халиулин А.Г. Уголовное преследование как функция прокуратуры Российской Федерации (проблемы осуществления в условиях правовой реформы) / А.Г. Халиулин. – М., 1997. – 261 с.

16. Литвинчук О.С. Нагляд прокурора за досудовим розслідуванням: відповідність європейським стандартам [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://e-pub.aau.edu.ua/index.php/chasopys/article/viewFile/272/293>.

17. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

18. Гловюк І. Процесуальне керівництво прокурора досудовим розслідуванням. Функціональна ідентифікація / І. Гловюк // Вісник прокуратури. – 12/2013. – № 12. – С. 79–89.

19. Геселев О.В. Процесуальний статус та повноваження прокурора за новим КПК України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nsj.gov.ua/training/judjes/kpk6>.

20. Гловюк І.В. Сторона обвинувачення у досудовому розслідуванні: питання коректності визначення кола учасників [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.corg-lguvd.lg.ua/d140102.html>.

21. Гловюк І.В. Проблеми визначення функціональної спрямованості діяльності керівника органу досудового розслідування // Матеріали Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Політика в сфері боротьби зі злочинністю» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://law-dep.pu.if.ua/conference2014/articles/hlovyuk.pdf>.